

Формування та реалізація державної політики у питанні ведення випадку МР ТБ в Україні

Н. Нізова

О. Павлова

ДУ «Український центр контролю за соціально небезпечними хворобам МОЗ України»

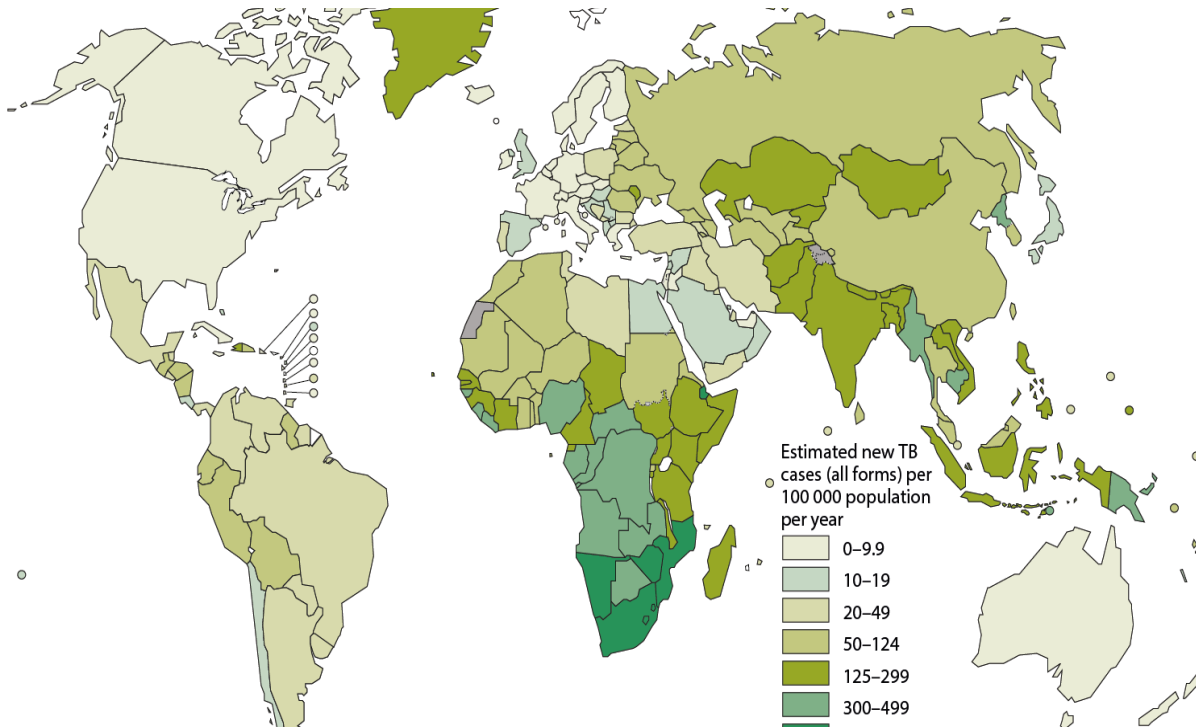

Ukrainian Center for Socially
Dangerous Disease Control of
The Ministry of Health of Ukraine

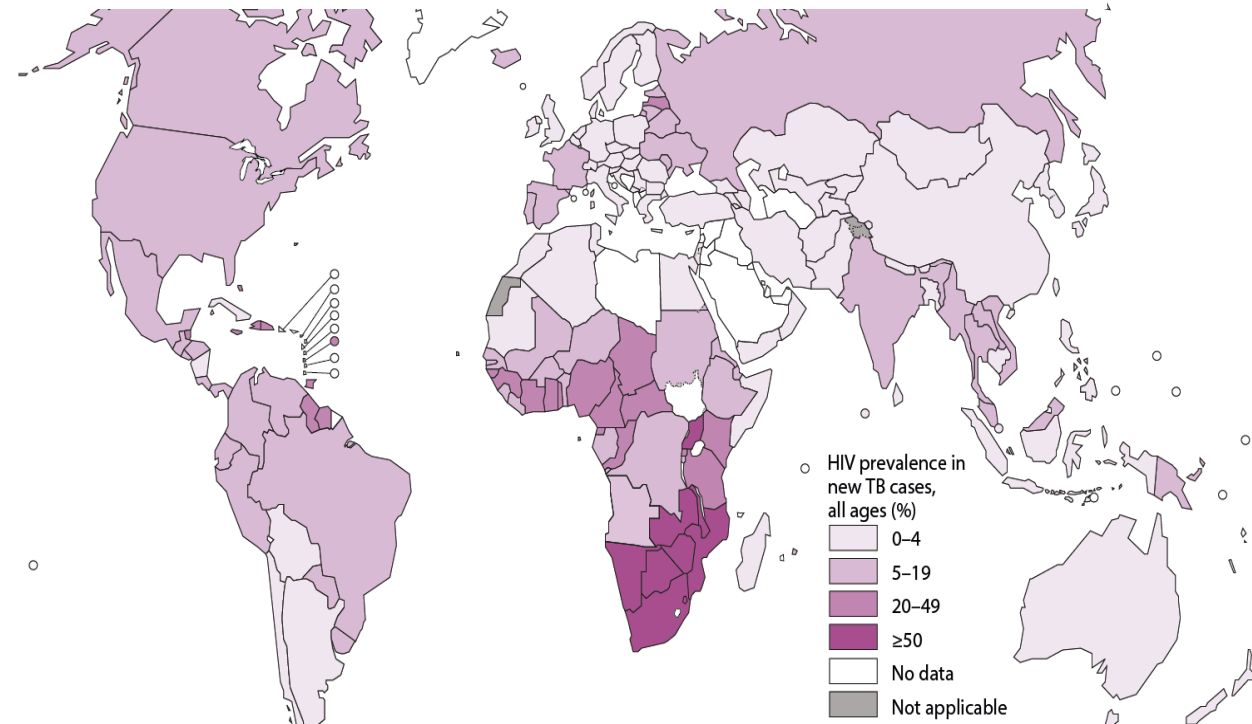
Епідемічна ситуація по ТБ і ВІЛ / СНІДу (1)

Показники поширеності ТБ і ВІЛ в Україні впливають на всю європейську картину захворюваності та ситуацію в східноєвропейському регіоні зокрема.

Розрахункова захворюваність на ТБ, 2013

Розрахунковий рівень розповсюдженості ВІЛ серед нових випадків та рецидивів ТБ, 2013

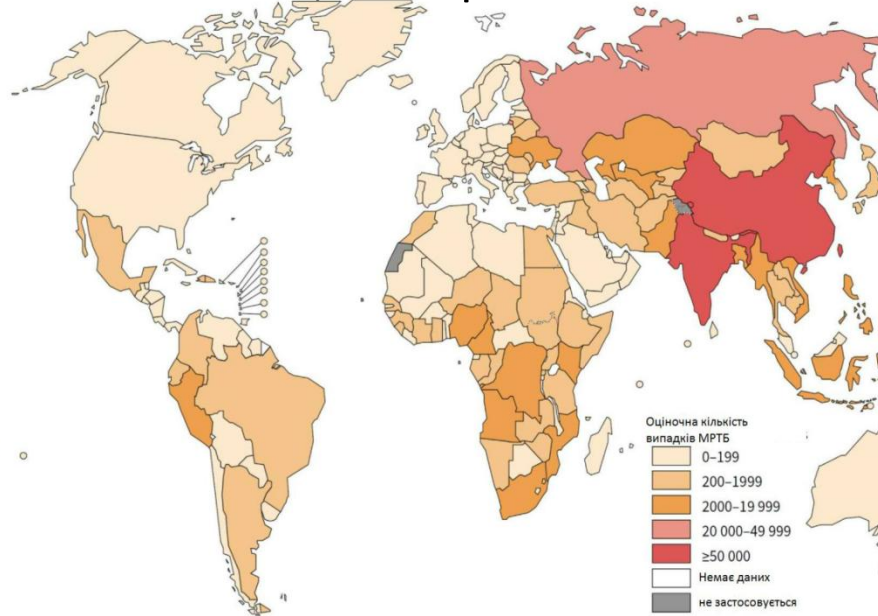

Розрахункові показники захворюваності на ТБ в Україні на рівні 96 на 100 тис населення, захворюваність на ТБ/ВІЛ – 16 на 100 тис населення

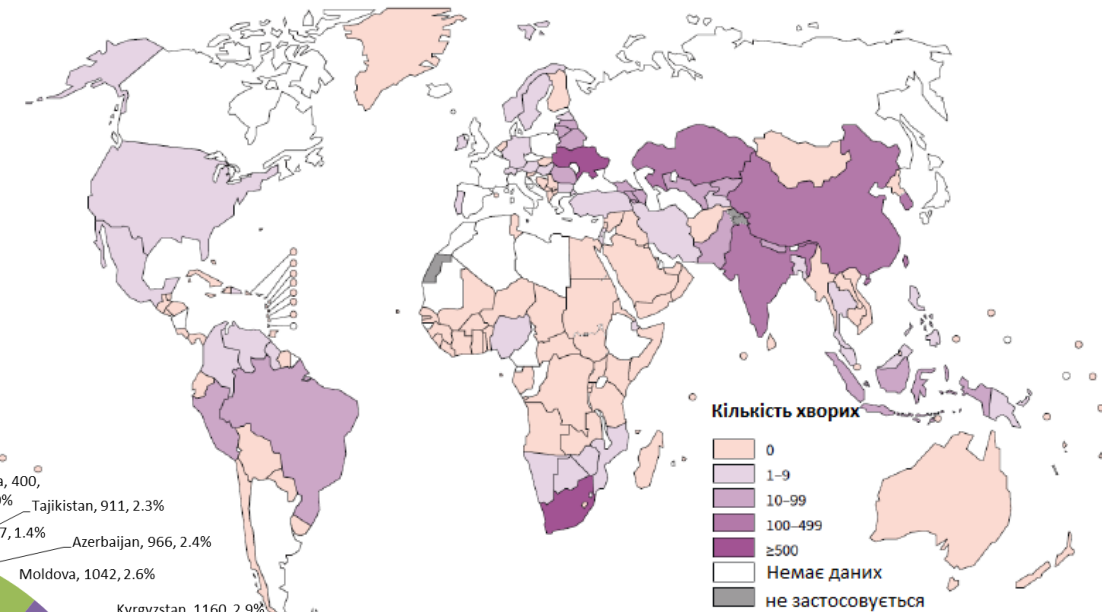

Епідемічна ситуація по ТБ і ВІЛ / СНІДу (2)

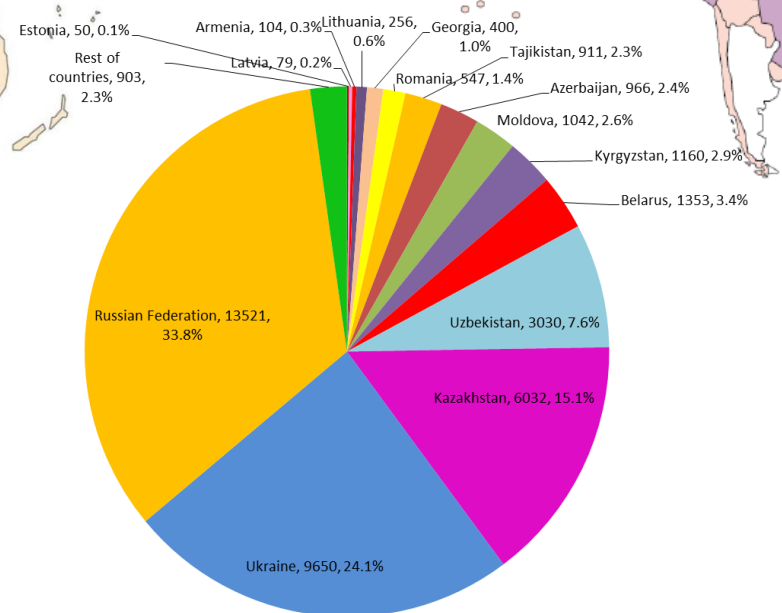
Кількість випадків МРТБ, які за оцінками мають бути виявлені серед зареєстрованих випадків легеневого ТБ, 2013 р

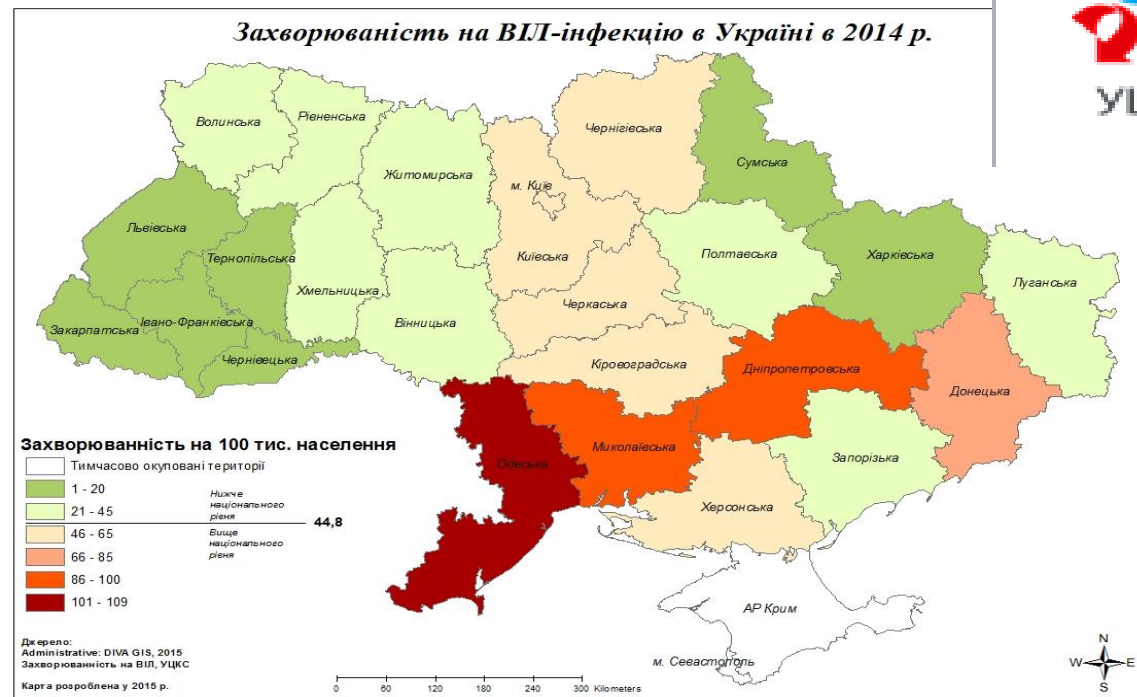
Кількість хворих з лабораторно підтвердженим РР ТБ, які розпочали лікування у 2013 р

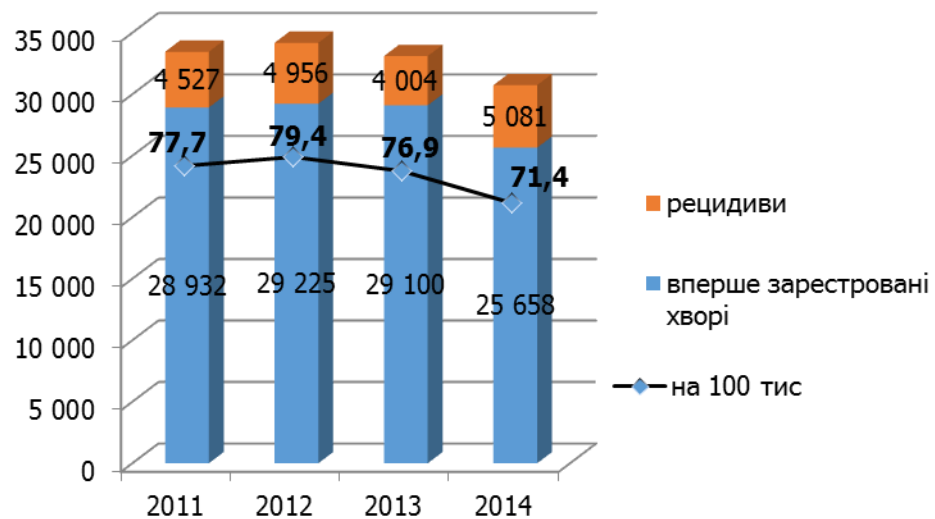
Зареєстровані МР ТБ хворі в 15 країнах Європейського регіону ВОЗ, 2013

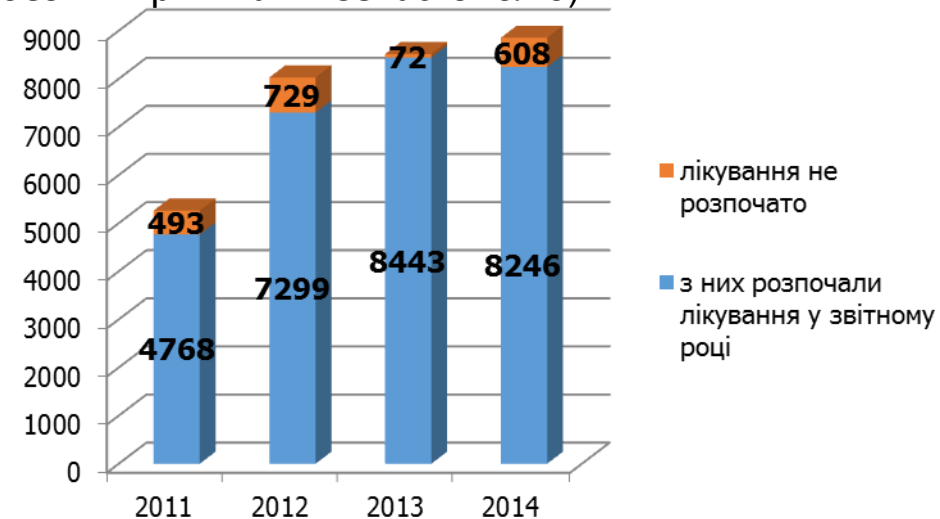
Епідемічна ситуація по ТБ і ВІЛ / СНІДу в Україні

Захворюваність на ТБ (без АР Крим та м. Севастополю)

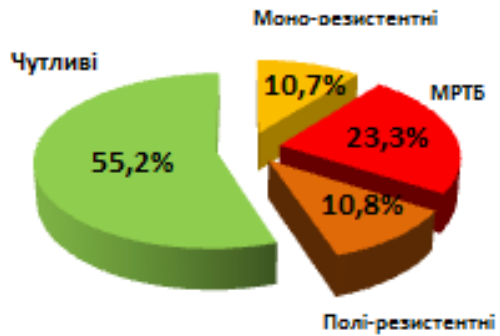
Пацієнти, які були зареєстровані до 4 категорії (без АР Крим та м. Севастополю)

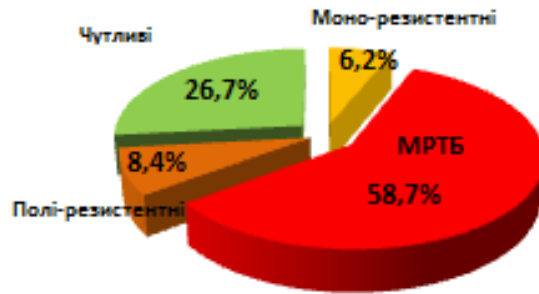
Епідеміологічне дослідження щодо хіміорезистентного туберкульозу в Україні (попередні результати)

Профілі резистентності до ліків

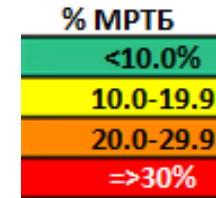
Нові випадки

Повторні випадки

Відсоток нових випадків МРТБ у розрізі регіонів

до Дослідження включено 1269 нових та 324 раніше лікованих пацієнта

Державна служба України

з питань протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу та інших соціально небезпечних захворювань

World Health Organization

Структура управління національними програмами ВІЛ та ТБ

Національна рада з питань протидії туберкульозу та ВІЛ / СНІДу

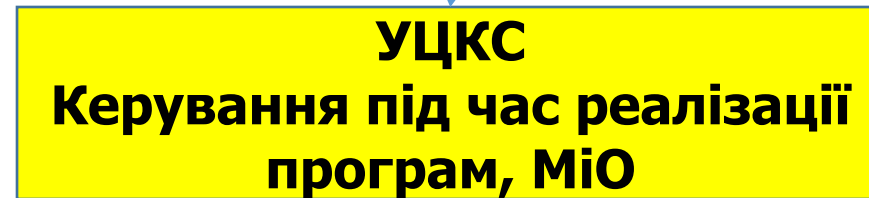
Розробка та управління програмами

науковий супровід

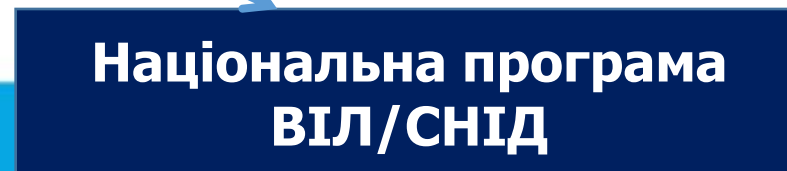
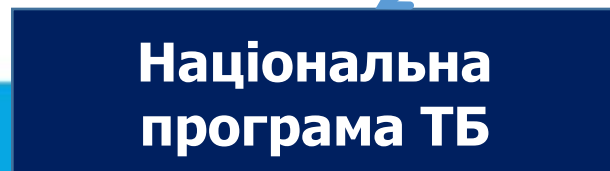
Контроль впровадження програм

Заходи щодо профілактики, супроводу, догляду та підтримки

Реалізація програм ВІЛ/СНІД та ТБ

Загальнодержавна цільова соціальна програма протидії захворюванню на туберкульоз на 2012-2016 роки

Метою Програми є поліпшення епідемічної ситуації у напрямі зменшення загальної кількості хворих на туберкульоз, зниження захворюваності та смертності від туберкульозу, від ко-інфекції ТБ/ВІЛ, **зниження темпів поширення мультирезистентного туберкульозу** шляхом реалізації державної політики, заснованої на принципах **забезпечення загального та рівного доступу** населення до якісних послуг з профілактики, діагностики та лікування туберкульозу.

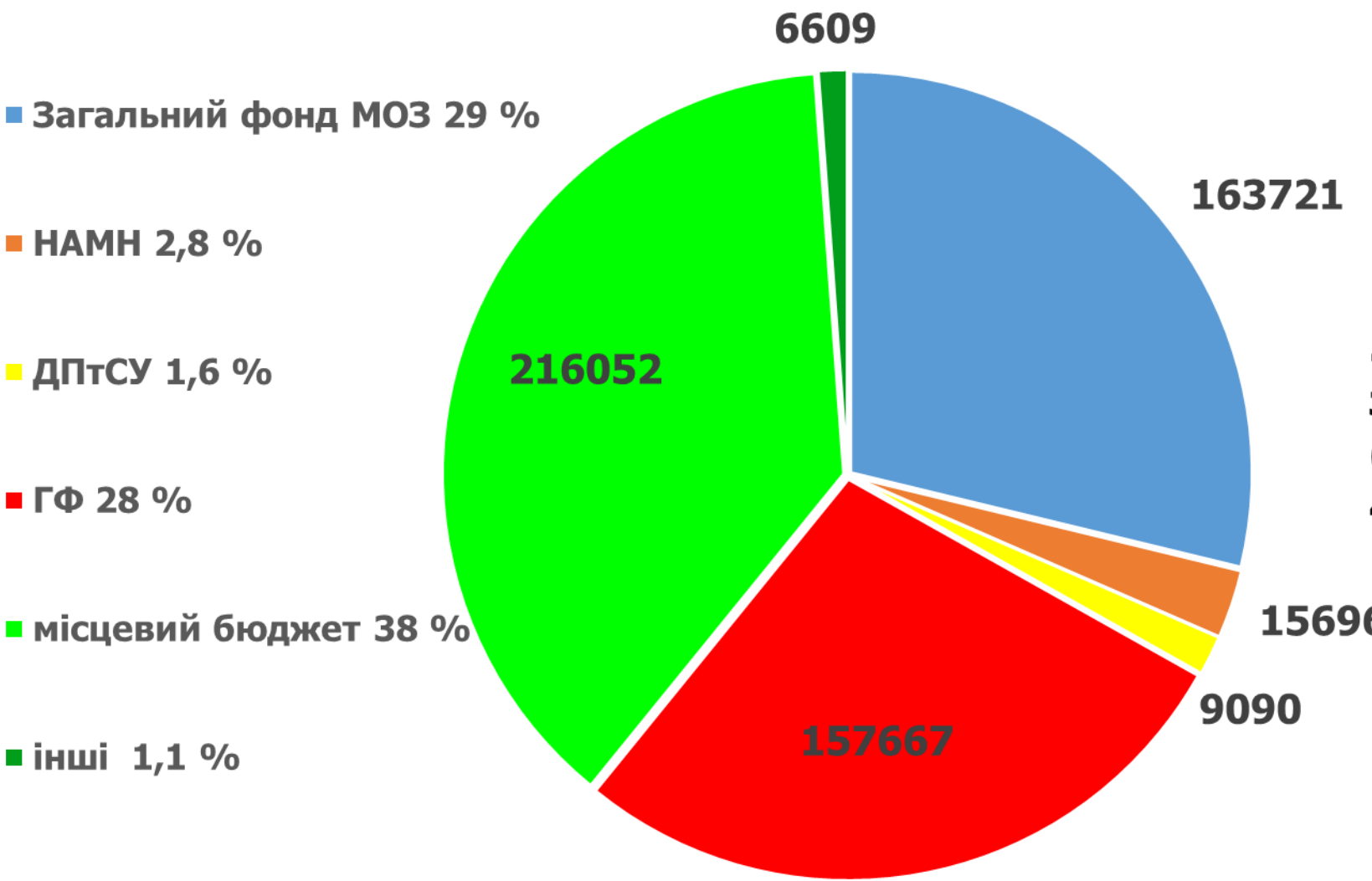
Результати реалізації Національної програми протидії ТБ в 2014 році

- Зменшення показника смертності від ТБ на 13% і захворюваності ТБ на 12,4%.
- Захворюваність на активний ТБ у поєднанні зі СНІДом за 2014 рік знаходиться на рівні показників попереднього року та складає 10,4 на 100 тис населення.
- 100% забезпечення лабораторій з діагностики ТБ витратними матеріалами.
- 95 % лабораторій з мікробіологічної діагностики ТБ, які працювали в Україні, успішно пройшли зовнішній контроль якості.
- Забезпечено відповідність паперових та електронних звітних даних про загальну кількість випадків ТБ на 98 %.
- Ефективність лікування серед нових випадків ТБ з бактеріовиділенням складає 67,6%.

Фінансування заходів нацпрограми протидії ТБ у 2014 році, тис. грн.

ВСЬОГО профінансовано 568836, із них на закупівлю ПТП 316831 (із них за кошти ГФ закуплено 45 % ПТП або 142523)

Співпраця з Глобальним фондом для боротьби зі СНІДом, туберкульозом та малярією (ГФ)

- У 2014 році Україна отримала підтримку від ГФ за програмами «Розвиток довгострокової системи надання комплексних послуг з профілактики ВІЛ / СНІДу, лікування, догляду та підтримки серед груп високого ризику та ЛЖВ в Україні» та «Зниження захворюваності туберкульозом в Україні шляхом розширення та покращення доступу до високоякісних послуг з профілактики та лікування туберкульозу».

сума допомоги від ГФ за період 2011-2013 рр склала 179 млн. дол. США.

- З 2015 року розпочато новий раунд співпраці країни з ГФ. Враховуючи досягнення України в минулому і попередні зобов'язання, ГФ пропонує для України фінансову допомогу **на 2014-2017 роки на суму 184, 6 млн дол. США.**

Відповідні кошти повинні бути спрямовані на впровадження ефективних заходів для зупинки епідемій ВІЛ / СНІДу та туберкульозу на території України.

Передумови внесення змін до протоколу «Туберкульоз»

- В, Україні у 2012 – 2013 роках склалася ситуація щодо різних підходів для лікування стійкого ТБ (один для хворих, які лікується за кошти держбюджету, інший для хворих, які лікуються за кошти Глобального фонду).
- Основною передумовою подальшого фінансування з боку ГФ було виконання рекомендацій спільної місії Глобального Фонду-USAID-ВООЗ, що відбулася у травні 2013 року, а саме:
  - a) Національні органи мають переглянути Уніфікований клінічний протокол “ТБ”, в тому числі (1) діагностичні і лікувальні алгоритми відповідно до стандартних схем, рекомендованих ВООЗ, (2) критерії для госпіталізації хворих на туберкульоз, і (3) відповідні адміністративні заходи з інфекційного контролю в протитуберкульозних диспансерах для всіх форм туберкульозу, включаючи полірезистентний ТБ, МР ТБ і РР ТБ
  - b) Разом з переглядом клінічного протоколу, має бути затверджений наказ МОЗ, який заборонить:
    - Використання препаратів першого і другого ряду за межами стандартних схем лікування ТБ, передбачених в переглянutoму Національному клінічному протоколі.
    - Призначення неповних схем лікування ТБ, коли доступні не всі ліки.

Нові нормативні документи з ведення випадків ТБ та ТБ/ВІЛ

- Наказ МОЗ України від 04.09.2014 року № 620 «УНІФІКОВАНИЙ КЛІНІЧНИЙ ПРОТОКОЛ ПЕРВИННОЇ, ВТОРИННОЇ (СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ) ТА ТРЕТИННОЇ (ВИСОКОСПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ) МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ДОРΟΣЛИМ «ТУБЕРКУЛЬОЗ»
- Наказ МОЗ України від 31.12.2014 року № 1039 « УНІФІКОВАНИЙ КЛІНІЧНИЙ ПРОТОКОЛ ПЕРВИННОЇ, ВТОРИННОЇ (СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ) ТА ТРЕТИННОЇ (ВИСОКОСПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ) МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ КО-ІНФЕКЦІЯ (ТУБЕРКУЛЬОЗ/ВІЛ-ІНФЕКЦІЯ/СНІД)

**Передумови для подальшого отримання фінансування від ГФ:
впровадження моделі надання медичної допомоги хворим на ТБ, яка
базується на розширенні надання медичної допомоги на
амбулаторному етапі лікування**

1. Нормативне підґрунтя: Наказ МОЗ від 31.12.2013 №1169 "Про затвердження плану заходів з виконання спеціальної умови Глобального фонду для боротьби зі СНІДом, туберкульозом та малярією в рамках гранту 9-го раунду за компонентом «Туберкульоз»
2. Регіони реалізації: Дніпропетровська, Вінницька, Херсонська, Полтавська області та м. Київ

Амбулаторні моделі надання медичної допомоги хворим на ТБ:

- впровадження лікування на базі денного стаціонару протитуберкульозних закладів (впроваджують у всіх пілотних регіонах)
- впровадження лікування на базі протитуберкульозних закладів у формі стаціонару на дому (впроваджують у Дніпропетровській області та м. Києві)
- впровадження лікування з використанням мобільних бригад для залучення соціально дезадаптованих груп хворих з великим ризиком відривів від лікування (впроваджують в м. Краматорськ, Донецької області)
- впровадження лікування за участю ПСМД (впроваджують у Херсонській, Полтавській, Вінницькій областях та м. Києві)
- впровадження лікування за участі соціальних працівників (Червоний Хрест, неурядові організації) (впроваджують у всіх пілотних регіонах)

Впровадження моделі надання медичної допомоги хворим на ТБ, яка базується на розширенні надання медичної допомоги на амбулаторному етапі лікування - попередні результати (1)

М.Дніпропетровськ:

У пілотуванні амбулаторної моделі задіяно: 2 ЦПМСД, 21 лікар-фтизіатр дільничний, 21 дільнична медична сестра.

Проліковано хворих на ТБ – 344.

Завершили курс ХТ (контрольна група) - 72 хворих.

Ефективність лікування контрольної групи – 97%.

И. Кривий Ріг:

У пілотуванні АМ задіяно: патронажну службу ПТД, 16 лікарів-фтизіатрів дільничних, 31 медична сестра дільнична.

Взято на лікування хворих на туберкульоз – 407 осіб, із них завершили основний курс ХТ – 105 осіб (контрольна група).

Ефективність лікування в контрольній групі – 97%.

Впровадження моделі надання медичної допомоги хворим на ТБ, яка базується на розширенні надання медичної допомоги на амбулаторному етапі лікування - попередні результати (1)

М.Київ:

У пілотуванні амбулаторної моделі задіяні всі ПМСД міста, організовано 40 пунктів ДОТ в яких забезпечено щоденний контрольований прийом ліків та консультації фтизіатрів 2 рази на тиждень

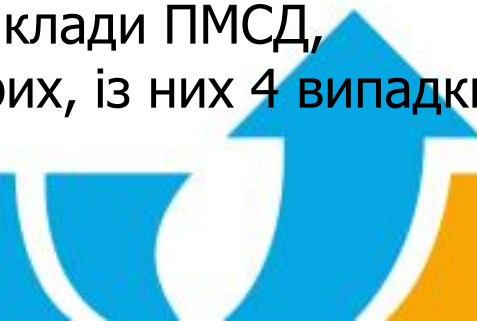
Ефективність лікування контрольної групи – 95%

Полтавська обл:

Модель лікування хворих через кабінети контрольованого лікування на базі ПМСД

- створено 939 можливих місць для контрольованого лікування хворих на туберкульоз у ФАПах та амбулаторіях сімейної медицини,
- розроблено маршрут пацієнта,
- кабінети контрольованого лікування розгортаються в закладі під наявного хворого та перестають існувати по закінченню курсу лікування,
- затверджено наказами по лікувальних закладах відповідальних медичних працівників,
- розроблено механізм передачі препаратів з Полтавського ОКПТД в заклади ПМСД,

Результат: За 2014 рік отримали лікування 96 хворих вперше виявлених хворих, із них 4 випадки відривів від лікування – 4,2%

Пріоритетними завданнями щодо покращення управління програми протидії ТБ в Україні є:

- **Впровадження системи надання медичної допомоги хворим на туберкульоз з акцентом на амбулаторному етапі лікування з метою запобігання внутрішньо лікарняній передачі інфекції та дотримання принципів інфекційного контролю ТБ.**
- **Проведення оптимізації ліжкового фонду протитуберкульозних закладів з перерозподілом ресурсів на проведення заходів інфекційного контролю ТБ, зміцнення системи соціальної підтримки хворих на етапах амбулаторного лікування.**
- **Подальше зміцнення системи МіО протитуберкульозних заходів, у тому числі впровадження реєстру хворих на ТБ.**
- **Розбудова фармакологічного менеджменту протитуберкульозних препаратів.**
- **Розробка та впровадження стратегії зміцнення кадрового потенціалу протитуберкульозної служби з формуванням єдиної національної концепції безперервного навчання медичних фахівців.**

УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТР
РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

